

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Dilectione Et Impletione Legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

eius aliquid valet, neque præputium, sed fides per dilectionem efficacax. Neque tamen ideo sentiendum est, quod fiducia huius dilectionis, aut propter hanc dilectionem, accipimus remissionem peccatorum, & reconciliationem, sicut neque accipimus remissionem peccatorum, propter alia opera sequentia. Sed sola fide, & quidem fide proprie dicta accipitur remissio peccatorum, quia promissio non potest accipi nisi fide. Est autem fides proprie dicta, quæ assentitur promissioni, de hac fide loquitur scriptura. Et quia accipit remissionem peccatorum, & reconciliat nos Deo, prius hac fide iusti reputamur propter Christum, quam diligimus, ac legem facimus, etsi necessario sequitur dilectio. Neque vero hæc fides est otiosa noticia, nec potest stare cum peccato mortali, sed est opus Spiritus sancti, quo liberamur à morte, quo eriguntur & vivificantur perterrefactæ mentes. Et quia sola hæc fides accipit remissionem peccatorum, & reddit nos acceptos Deo, & reddit conscientias pacatas ac tranquillæ, rectius vocari GRATIA GRATVM FACIENS poterat, quam affectus sequens, videlicet dilectio.

HACTENVS satis copiose ostendimus, & testimonijs scripturæ, & argumentis ex scriptura sumtis, vt res magis fieret perspicua, quod sola fide consequimur remissionem peccatorum propter Christum, & quod sola fide iustificemur, hoc est, ex iniustis iusti efficiamur, seu regeneremur. Facile autem iudicari potest, quam necessaria sit huius fidei cognitio, quia in hac vna conspicitur Christi officium, hac vna accipimus Christi beneficia, hæc vna affert certam & firmam consolationem pijs mentibus. Et oportet in Ecclesia extare doctrinam, ex qua concipiant pijs certam spem salutis. Nam aduersarij infeliciter consulunt hominibus, dum iubent dubitare, Vtrum consequantur remissionem peccatorum. Quomodo in morte sustentabunt se isti, qui de hac fide nihil audiuerunt? qui putant dubitandum esse, Vtrum consequantur remissionem peccatorum. Præterea necesse est retineri in Ecclesia Christi Euangelium, hoc est, promissionem, quod gratis propter Christum remittuntur peccata. Id Euangelium penitus abolent, qui de hac fide, de qua loquimur, nihil docent. At Scholastici ne verbum quidem de hac fide tradunt. Hos sequuntur aduersarij nostri, & improbant hanc fidem. Nec vident se totam promissionem gratuita remissionis peccatorum, & iusticiæ Christi abolere, improbata hac fide.

DE DILECTIONE ET IM- PLETIONE LEGIS.

Hic obijciunt aduersarij, Si vis in vitam ingredi, serua mandata. Item, Factores legis iustificabuntur, & alia multa similia de lege

ge & operibus, ad quæ priusquam respondemus, dicendum est, quod nos de dilectione, & impletione legis sentiamus. Scriptum est apud Prophetam: Dabo legem meam in corda eorum. Et Rom. 7. Paulus, Legem stabiliri non aboleri per fidem. Et Christus ait: Si ingredi in vitam, serua mandata. Item, Si dilectionem non habemus, nihil sum. Hæ sententiæ & similes testantur, quod oporteat legem in nobis incoari, & magis magisque fieri. Loquimur autem non de ceremonijs, sed de illa lege, quæ præcipit de motibus cordis, videlicet de Decalogo. Quia vero fides affert Spiritum sanctum, & per nouam vitam in cordibus, necessè est, quod pariat spirituales motus in cordibus. Et qui sint illi motus, ostendit Propheta, cum ait: Dabo legem meam in corda eorum. Postquam igitur fide iustificati & renati sumus, incipimus Deum timere, diligere, petere, & expectare ab eo auxilium, gratias agere & prædicare, & obedire ei in afflictionibus. Incipimus & diligere proximos, quia corda habent spirituales & sanctos motus.

HÆC NON possunt fieri, nisi postquam fide iustificati sumus, & renati accipimus Spiritum sanctum. Primum, quia lex non potest fieri sine Christo. Item, Lex non potest fieri sine Spiritu sancto. At Spiritus sanctus accipitur fide, iuxta illud Pauli Gala. 3. Ut promissionem spiritus accipiamus per fidem. Item quomodo potest humanum cor diligere Deum, dum sentit eum horribiliter irasci, & opprimere nos temporalibus, & perpetuis calamitatibus. Lex autem semper accusat nos, semper ostendit irasci Deum. Non igitur diligitur Deus, nisi postquam apprehendimus fide misericordiam. Ita demum fit obiectum amabile.

QUANTUM igitur civilia opera, hoc est, externa opera legis sine Christo, & sine Spiritu sancto aliqua ex parte fieri possint, tamen apparet ex his quæ diximus, illa quæ sunt proprie legis diuinæ, hoc est, affectus cordis erga Deum, qui præcipiuntur in prima tabula, non posse fieri sine Spiritu sancto. Sed aduersarij nostri sunt suaues Theologi, inueniuntur secundam tabulam, & politica opera, primam nihil curant, quasi nihil pertineat ad rem, aut certe tantum externos cultus requirunt. Illam æternam legem, & longe positam supra omnium creaturarum sensum atque intellectum, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, prorsus non considerant.

AT Christus ad hoc datus est, ut propter eum, donentur nobis remissio peccatorum, & Spiritus sanctus, qui nouam & æternam vitam, ac æternam iusticiam in nobis pariat, Primum ostendat Christum, sicut Iohannis 14. scriptum est: Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. Deinde & alia dona afferat, dilectionem, inuocationem, gratiarum actionem, castitatem, patientiam, &c. Quæ non potest lex vere fieri, nisi accepto Spiritu sancto per fidem. Ideo

Paulus

Paulus dicit, legem stabiliri per fidem, non aboleri, qua lex ita demum fieri potest, cum contigit Spiritus sanctus. Et Paulus docet 2. Corinth. 3. velamen quo facies Moysi tecta est, non posse tolli, nisi fide in Christum, qua accipitur Spiritus sanctus. Sic enim ait, sed vsq; in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Cum autem conuersi fuerint ad Deum, auferetur velamen: Dominus autem spiritus est, Vbi autem spiritus Domini, ibi libertas. Velamen intelligit Paulus, humanam opinionem de tota lege, Decalogo, & ceremonijs, videlicet, quod hypocritæ putant, externa & ciuilia opera satisfacere legi Dei, & sacrificia & cultus ex opere operato, iustificare coram Deo. Tunc autem detrahitur nobis hoc velamen, hoc est, eximitur hic error, quando Deus ostendit cordibus nostris immundiciem nostram, & magnitudinem peccati. Ibi primum videmus, nos longe abesse ab impletione legis. Ibi agnoscimus, quomodo caro secuta atq; otiosa, non timeat Deum, nec vere staturat respici nos à Deo, sed casu nasci, & occidere homines. Ibi experimur nos non credere, quæ Deus ignoscat & exaudiat. Cum autem audito Euangelio & remissione peccatorum, fide erigimur, concipimus Spiritum sanctum, vt iam recte de Deo sentire possimus, & timere Deum, & credere ei, &c. Ex his apparet non posse legem sine Christo, & sine Spiritu sancto fieri.

PROFITEMUR igitur, quod necesse sit incoari in nobis, & subinde magis magisque fieri legem. Et complectimur simul vtrunq;, videlicet spirituales motus, & externa bona opera. Falso igitur calumniantur nos aduersarij, quod nostri non doceant bona opera, cum ea non solum requirant, sed etiam ostendant, quomodo fieri possint. Euentus coarguit hypocritas, qui suis viribus conantur legem facere, quod non possint præstare, quæ conantur. Longe enim imbecillior est humana natura, quam vt suis viribus resistere Diabolo possit, qui habet captiuos omnes, qui non sunt liberati per fidem. Potentia Christi opus est aduersus Diabolum, videlicet, vt quia scimus nos propter Christum exaudiri, & habere promissionem petamus, vt gubernet & propugnet nos Spiritus sanctus, ne decepti erremus, ne impulsus contra voluntatem Dei aliquid suscipiamus, sicut Psalmus docet: Captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Christus enim vicit diabolum, & dedit nobis promissionem, & Spiritum sanctum, vt auxilio diuino vincamus & ipsi. Et 1. Iohannis 3. Ad hoc apparuit filius Dei, vt soluat opera diaboli. Deinde non hoc tantum docemus, quomodo fieri Lex possit, sed etiam quomodo Deo placeat, si quid sit, videlicet, non quia legi satisfaciamus, sed quia sumus in Christo. Sicut paulo post dicemus. Constat igitur nostros requirere bona opera. Imo addimus & hoc, quod impos-

sibile sit dilectionem Dei, etsi exigua est, diuellere à fide, quia propter Christum acceditur ad Patrem, & accepta remissione peccatorum vere iam statuimus nos habere Deum, hoc est, nos Deo curam esse inuocamus, agimus gratias, timemus, diligimus, sicut Iohannes dicit in prima epist. Nos diligimus eum, inquit, quia prior dilexit nos, videlicet, quia dedit pro nobis Filium, & remisit nobis peccata. Ita significat præcedere Fidem, sequi dilectionem. Idem fides de qua loquimur, existit in penitentia, hoc est, concipitur in terroribus conscientiarum, quæ sentit iram Dei aduersus nostra peccata, & querit remissionem peccatorum, & liberari à peccato. Et in talibus terroribus, & alijs afflictionibus, debet hæc fides crescere & confirmari. Quare non potest existere in his, qui secundum carnem viuunt, qui delectantur cupiditatibus suis, & obtemperant eis. Ideo Paulus ait: Nulla nunc damnatio est his, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant, sed secundum spiritum. Item: Debetis sumus non carni, vt secundum carnem viuamus: Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: Sin autem spiritu actiones corporis mortificabitis, viuētis. Quare fides illa, quæ accipit remissionem peccatorum, in corde perterrefacto, & fugiente peccato, non manet in his, qui obtemperant cupiditatibus, nec existit cum mortali peccato. **EX HIS** effectibus fidei excerptum aduersarij vnum, videlicet dilectionem, & docent, quod dilectio iustificet. Ita manifeste apparet eos tantum docere legem. Non prius docent accipere remissionem peccatorum per fidem, Non docent de mediatore Christo quod propter Christum habemus Deum propitium, sed propter nostram dilectionem. Et tamen qualis sit illa dilectio, non dicunt, nec dicere possunt, Prædicant se legem implere, cum hæc gloria proprie debeatur Christo, & fiduciam propriorum operum opponunt iudicio Dei, dicunt enim se de condigno mereri gratiam & vitam æternam. Hæc est simpliciter impia & vana fiducia. Nam in hac vita non possumus legi satisfacere, quia natura carnalis, non desinit malos affectus parere, etsi his resistit spiritus in nobis.

SED QUÆRAT aliquis. Cum & nos fateamur dilectionem esse opus Spiritus sancti, cumque sit iusticia, quia est impletio legis, cur non doceamus, quod iustificet? Ad hoc respondendum est. Primum hoc certum est, quod non accipimus remissionem peccatorum neque per dilectionem, neque propter dilectionem nostram, sed propter Christum sola fide. Sola fides, quæ inueter in promissionem, sentit ideo certo statuendum esse, quod Deus ignoscat, quia Christus non sit frustra mortuus, &c. vincit terrores peccati & mortis. Si quis dubitat, Vtrum remittantur sibi peccata, contumelia afficit Christum, cum peccatum suum iudicat maius, aut efficacius esse, quod

mortem & promissionem Christi. Cum Paulus dicat, gratiam exuberare supra peccatum, hoc est, misericordiam ampliolem esse quam peccatum. Si quis sentit, se ideo consequi remissionem peccatorum, quia diligit, afficit contumelia Christum, & comperiet, in iudicio Dei, hanc fiduciam propriae iusticiae, impiam & inanem esse. Ergo necesse est quod fides reconciliet, & ex iniusto iustum efficiat. Et sicut non accipimus remissionem peccatorum, per alias virtutes legis seu propter eas, videlicet, propter patientiam, castitatem, obaedientiam erga magistratus, &c. Et tamen has virtutes sequi oportet: Ita neque propter dilectionem Dei, accipimus remissionem peccatorum, etsi sequi eam necesse est.

CETERVM nota est consuetudo sermonis, quod interdum eodem verbo causam & effectus complectimur κατὰ τὸν αὐτὸν ὄρον. Ita Lucæ 7. ait Christus; Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum. Interpretatur enim seipsum Christus, cum addit, Fides tua saluam te fecit. Non igitur voluit Christus, quod mulier illo opere dilectionis, merita esset remissionem peccatorum. Ideo enim clare dicit, Fides tua saluam te fecit. At fides est, quæ apprehendit misericordiam propter verbum Dei gratis. Si quis hoc negat fidem esse, prorsus non intelligit quid sit fides. Eripisa historia hoc loco ostendit, quid vocet dilectionem. Mulier venit, hanc afferens de Christo opinionem, quod apud ipsum quaerenda esset remissio peccatorum. Hic cultus est summus cultus Christi, Nihil potuit maius tribuere Christo. Hoc erat vere Messiam agnoscere, quaerere apud eum remissionem peccatorum. Porro, sic de Christo sentire, sic colere, sic complecti Christum est vere credere. Christus autem vsus est verbo dilectionis, non apud Mulierem, sed aduersus Pharisaum, quia totum cultum Pharisei, cum toto cultu mulieris comparabat. Obiurgat Pharisaum, quod non agnosceret ipsum esse Messiam, etsi hæc externa officia ipsi præstaret, vt hospiti, viro magno & sancto, Ostendit mulierculam, & prædicat huius cultum, vnguenta, lacrymas, &c. Quæ omnia erant signa fidei, & confessio quædam, quod videlicet apud Christum quaereret remissionem peccatorum. Magnum profecto exemplum est, quod non sine causa commouit Christum, vt obiurgaret Pharisaum virum sapientem, & honestum, sed non credentem. Hanc ei impietatem exprobrat, & admonet eum exemplo mulierculæ, significans turpe ei esse, quod cum indocta muliercula credat Deo, ipse legis Doctor, non credat, non agnoscat Messiam, non quaerat apud eum remissionem peccatorum & salutem. Sic igitur totum cultum laudat, vt sæpe fit in scripturis, vt vno verbo multa complectamur, vt infra latius dicemus in similibus locis, vt Date eleemosynam & omnia erunt munda. Non tantum eleemosynas requirit, sed etiam

etiam iusticiam fidei. Ita hic ait: Remittuntur ei peccata multa quia dilexit multum, id est, quia me verè coluit fide, & exercitum signis fidei, Totum cultum comprehendit. Interim tamen hoc dicitur quod proprie accipiatur fide remissio peccatorum. Et si dilectio, non fessio, & alij boni fructus sequi debeant. Quare non hoc vult, quod fructus illi sint precium, sint propitiatio, propter quam detur remissio peccatorum, quæ reconciliet nos Deo. De magna re disputamus de honore Christi, & vnde petant bonæ mentes certam & firmam consolationem, Vtrum fiducia collocanda sit in Christum, an in opera nostra. Quod si in opera nostra collocanda erit, detrahitur Christi honos mediatoris & propitiatoris. Et tamen comperiemus, in iudicio Dei, hanc fiduciam vanam esse, & conscientias inde ruerè in desperationem, Quod si remissio peccatorum, & reconciliatio non contingit gratis propter Christum, sed propter nostram dilectionem, nullo habiturus est remissionem peccatorum, nisi ubi totam legem ceterit, quia lex non iustificat, donec nos accusare potest. Patet igitur cum iustificatio sit reconciliatio propter Christum, quod fide iustificemur, quia certissimum est, sola fide accipi remissionem peccatorum.

NUNC igitur respondeamus ad quæstionem supra propositam, quare dilectio non iustificet. Recte cogitant aduersarij, dilectionem esse legis impletionem. Et obædientia erga legem esset iusticia, si legem faceremus, Hactenus autem ostendimus, quod idem dicitur sint promissiones, quia legem non possimus facere. Eamque ob causam negat Paulus, non ex lege iustificari. Aduersarij falluntur, quod in hac tota controuersia, nihil nisi legem intuentur. Neque enim potest aliter iudicare ratio humana, quam ex lege quærendam esse iusticiam, quia obædientia erga legem, sit iusticia. Sed Euangelium reuocat nos à lege ad promissiones, & docet, quod iusti reputentur non propter obædientiam erga legem. Non enim satisfacimus legi. Sed propterea, quia donatur nobis reconciliatio propter Christum. Et hanc tantum fide accipimus. Priusquam igitur legem faciamus oportet accipere fide remissionem peccatorum, & reconciliatio. Bone Deus, quo ore audent nominare Christum, quo vultu audeant aspicere ipsos Euangelij libros, isti qui negant nos sola fide propter Christum consequi remissionem peccatorum.

SECUNDO. Hæc ipsa legis impletio, quæ sequitur renouationem, est exigua & immunda. Quanquam enim renouatio inchoata tamen hærent adhuc in natura reliquiarum peccati, quæ semper accusant nos, nisi fide in Christum apprehendamus remissionem peccatorum, & sciamus nos habere accessum ad Deum, non propter nostram impletionem legis, sed propter Christum. Ideo illa legis impletio non est accepta propter seipsam, sed propter fidem.

Quare cum Paulus ait, legem stabiliri per fidem, non solum hoc intelligi oportet, quod fide renati concipiant Spiritum sanctum, & habeant motus consentientes legi Dei. Sed multo maxime refert & hoc addere, quod oportet nos sentire, quod procul à perfectione legis absumus; Quare non possumus statuere, quod coram Deo iusti reputemur, propter nostram impletionem legis, Sed sentiendum est, quod iusti seu accepti reputemur propter Christum, non propter legem aut opera nostra, & quod hæc incoata legis impletio placeat Deo, quia sumus in Christo. Item, quod propter fidem in Christum non imputetur nobis hoc, quod deest impletioni legis. Hoc docet Paulus ad Galat. 3. cum ait: Christus redemit nos à maledictione legis, factus pro nobis maledictum, hoc est, lex damnat omnes homines. Sed Christus, quia sine peccato subiit pœnam peccati, & victima pro nobis factus est, sustulit illud ius legis, ne accuset, ne damnet hos, qui credunt in ipsum, quia ipse est propitiatio pro eis, propter quam nunc iusti reputantur. In eandem sententiam scribit ad Colossenses: In Christo consummati estis, quasi dicat, Etsi adhuc procul abestis à perfectione legis, tamen non damnant vos reliquæ peccati, quia propter Christum, habetis reconciliationem certam & firmam, Si creditis, etiam si hæret peccatum in carne vestra. Longe enim supra nostram mandicem, imo longe supra ipsam legem, collocari debent mors & satisfactio Christi nobis donata, ut statuamus nos propter illam satisfactionem habere propitium Deum, non propter nostram impletionem legis. Impia fiducia est, quæ collocatur in nostram impletionem legis. Illa vero fiducia necessaria est, quæ collocatur in satisfactionem Christi.

TERTIO. Sola illa res iustificat coram Deo, quæ reddit pacatas conscientias. Donec enim conscientia fugit iudicium Dei, & irascitur Deo, non sumus iusti, & viuificati. Porro, sola fides reddit pacatas conscientias, iuxta illud: Iustificati ex fide pacem habemus. Item, Iustus ex fide viuet, id est, fide vincit terrores mortis, fide erigitur, & concipit gaudium & vitam. Idq; affert fides, non quia per se sit opus dignum, sed tantum, quia accipit oblatam promissionem, nihil respiciens propriam dignitatem. Sola igitur fides iustificat, & bona opera propter fidem placent. Quid contra hanc rationem aduersarij possunt asserere? Quid possunt contra manifestam veritatem excogitare? Nam minor est certissima, quod opera nostra non possint conscientiam reddere pacatam, quando Deus iudicat & arguit nos, & ostendit nobis immundiciam nostram. Idq; Scriptura sæpe inculcat, In Psalmo: Non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Hic simpliciter detrahit omnibus, & quidem sanctis

ctis ac seruis Dei, gloriam iusticiæ, si non ignoscat Deus, sed iudicet & arguat corda eorum. Nam quod alibi gloriatur de sua iusticia, loquitur de causa sua aduersus persecutores verbi Dei, non loquitur de personali mundicie, & rogat causam & gloriam Dei defendi. Psalmo 7. Iudica me Domine, secundum iusticiam meam, &c. alibi, Iudica Domine causam meam. Rursus Psal. 129. docet neminem posse sustinere iudiciũ Dei, si obseruet peccata nostra: Si iniquitates obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit? Et Iob. 23. Rebar omnia opera mea. Item, Si lotus fuero, quasi aquis niui, fulserint velut mundissimæ manus meæ, tamen sordibus intingentur. Et Prouerb. 20. Quis potest dicere, mundum est cor meum? Et Iohannis 1. Si dixerimus, quod peccatũ non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Et in oratione Dominica Sancti Spiritus remissionem peccatorum. Habent igitur & sancti peccata. Numeris: Et innocens non erit innocens. Et Zacharias ait: Sicut facie Domini omnis caro. Et Esaias: Omnis caro fœnum, & ornus gloria eius, quasi flos agri, Exiccatum est fœnum & cecidit flos, quia spiritus Domini sufflauit in eo, id est, caro & iusticia carnis, non potest sustinere iudicium Dei. Et Ionas inquit Capite 2. Frustra obstant vana, qui misericordiam relinquunt, id est, Omnis fiducia inanis, præter fiduciam misericordiæ. Misericordia seruat nos, propria merita, proprii conatus non seruant nos. Hæ sententiæ & similes in scripturis, testantur opera nostra immunda esse, & intelliguntur misericordia. Quare non reddunt pacatas conscientias opera, nisi misericordia apprehensa per fidem.

QUARTO. Christus non desinit Mediator esse, postquam renouati sumus. Errant, qui fingunt eum tantum primam gratiam meritum esse, nos postea nostra legis impletione placere, & mereri vitam æternam. Manet mediator Christus, & semper statuere debemus, quod propter ipsum habeamus placatum Deum, etiam si indigni simus, Sicut Paulus ait: Per hunc habemus accessum ad Deum per fidem. Nostra enim impletio Legis, vt diximus, est immunda quia natura nostra horribiliter est corrupta. Ideo Psalmus inquit Beati quorum remissa sunt iniquitates. Quare remissione peccatorum opus habemus, etiam cum bona opera habemus, Illa autem remissio semper apprehenditur fide, Ita Christus manet Pontifex Mediator. Placet igitur illa legis impletio, non propter se, sed quia fide apprehendimus Christum, & sentimus, nos habere Deum placatum, non propter legem, sed propter Christum.

QUINTO. Si sentiendum esset, quod post renouationem operaretur nos acceptos fieri, non fide propter Christum, sed propter ipsam impletionem legis, nunquam acquiesceret conscientia, sed desperaret.

desperationem adigeretur. Lex enim semper accusat, cum legi nunquam satisfaciamus. Id quod tota Ecclesia confitetur. Paulus enim ait: Non quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo, malum. Item, Mente seruo legi Dei, Carne autem seruo legi peccati. Quis enim satis diligit, aut satis timet Deum? quis satis patienter sustinet afflictiones à Deo impositas? Quis non sæpe dubitat, Vtrum Dei consilio regantur res humane? Quis non sæpe dubitat, Vtrum à Deo exaudiatur? quis non sæpe stomachatur, quod impij fortuna meliore vtuntur quam pij? quod pij ab impijs opprimuntur? quis non irascitur iudicio Dei, cum videtur nos abijcere? quis satisfacit vocationi suæ? quis diligit proximum sicut seipsum? quis non irritatur à concupiscentia? De his peccatis ait Psalmus: Pro hoc orabit ad te omnis sanctus.

Hic sanctos ait petere remissionem peccatorum. Plus quam cæci sunt, qui malos affectus in carne, non sentiunt esse peccata, de quibus Paulus dicit: Caro concupiscit aduersus spiritum, Spiritus aduersus carnem. Caro diffidit Deo, confidit rebus præsentibus, querit humana auxilia in calamitate, etiam contra voluntatem Dei, fugit afflictiones, quas iuxta mandatum Dei tolerare debebat, dubitat de Dei misericordia. Cum talibus affectibus luctatur Spiritus sanctus in cordibus, vt eos reprimat ac mortificet, & inserat novos ac spirituales motus. Et Augustinus ait, Omnia mandata Dei implentur, quando, quicquid non sit, ignoscitur. Requirit igitur fidem, etiam in bonis operibus, vt credamus nos Deo placere propter Christum, nec opera ipsa per se digna esse quæ placeant. Et Hieronymus contra Pelagianos: Tunc ergo iusti sumus, quando nos peccatores fateamur. Et iusticia nostra non ex proprio merito, sed ex Dei consistit misericordia. Oportet igitur adesse fidem in illa incoata legis impletione, quæ statuatur, nos propter Christum habere Deum placatum. Nam misericordia non potest apprehendi nisi fide. Itaque prorsus est doctrina desperationis, docere quod non sumus accepti fide propter Christum, sed propter propriam legis impletionem.

Ex his omnibus satis apparet, quod sola fides iustificat, id est, primum consequitur remissionem peccatorum, & reconciliationem, propter Christum, & quod sola fides regenerat. Nam sola fide Spiritus sanctus concipitur. Deinde quod illa incoata impletio legis, non placeat per se coram Deo. Cum autem adhuc alibi, videlicet in promissione Christi querenda sit iustificatio, Cumque sola fides efficiat pacatam conscientiam, necesse est, quod sola fides iustificet. Semper enim sentire debemus, quod non propter legem, sed propter Christum sumus accepti. Non enim iustificamur ex lege, sed ex promissione. Et honos Christi, non debet in legem transferri. Et cum

cum initio iusti reputemur propter Christum, cum in eum credimus non est sentiendum, quod abiectione illo Mediatore, postea iusti sumus nostra impletione legis. Etsi necesse est renatos bene operari. Erit tutes legis, quatenus obediunt legi, sunt iusticiæ, & eatenus ha obœdientia legis, iustificat iusticia legis. Sed hæc imperfecta iusticia legis, non est accepta, nisi propter fidem, nec potest conscientia reddere pacatas. Id tantum efficit fides quæ statuit, quod propter Christum Pontificem habeamus Deum propitium. In hac promissione, querere debent piæ & perterrefactæ conscientia reconciliatam, & iustificationem, hac promissione debent se erigere ac sustinere, sicut docent hæc verba: Iustus ex fide viuet. Significant enim quod fides iustificet, & ita iustificet, vt simul viuificet, hoc est, erigat & consoletur conscientias, & vitam æternam & gaudium in æternitate pariat.

RESPONSIO AD ARGUMENTA
ADVERSARIORVM.

COGNITIS his fundamentis causæ, videlicet discrimine legis, ac promissionum, seu Euangelij, facile erit diluere ea, quæ aduersarij obijciunt. Citant enim dicta de lege & operibus, Dicunt vero de promissionibus omittunt. Semel autem responderi potest, omnes sententias de lege, quod lex non possit fieri sine Christo. Quæ quæ sunt ciuilia opera, sine Christo, non placent Deo. Quare qui prædicantur opera, necesse est addere, quod fides requiratur, quæ propter fidem prædicentur, quod sint fructus & testimonia fidei. Quæ potest simplicius hac nostra doctrina dici? Necesse est enim ad ea noscenda beneficia Christi, discernere promissiones à lege. Amplexus & periculosa causæ, multas & varias solutiones gignunt. Verum est enim illud veteris Poëtæ:

ὁ δ' ἄδικος λόγος,
νοσῶν ἐν αὐτῷ φαρμάκων δ' ἔτα σοφῶν.

SED in bonis & firmis causis, vna atq; altera solutio sumitur ex fontibus, corrigit omnia, quæ videntur offendere. Id fit & in hac nostra causa. Nam illa regula quam modo recitavi, interpretatur omnia dicta, quæ de lege & operibus citantur. **F**ATEMUR enim scripturam alibi legem, alibi Euangelium seu gratuitam promissionem remissionis peccatorum propter Christum tradere. Verum aduersarij nostri simpliciter abolent promissionem, cum agant, quod fides iustificet, cum docent, quod propter dilectionem opera nostra, accipiamus remissionem peccatorum & reconciliatam. Si enim pendet ex conditione operum nostrorum remissio peccatorum